

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyedon
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordára vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt.
fél évre . . . 2 frt.
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:

3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Ötlyéltes sorra 15 kr.

Lónyay Menyhért.

Egy hatalmas vihar nyomása alatt néhány percz alatt összezuva hever az óriási tölgy, mely díszét s egyik koronáját képezé a mindinkább ritkuló rengetegnek. Lónyay Menyhért gróf, a magyar politikai, egyházi és tudományos közélet legkiválóbb férfainak egyike, számos tevékenységi körének egyik legkiválóbb eredményt felmutató részének befejezése alkalmával szólítottatott 40 évi fényes multtal tündöklő pályájáról rövid szenvedés után. A gyászbeszéd tudatú lap kiesett kezünkből a veszteség feletti megdöbbenés folytán. És széles Magyarországon ki ne érezné magyar honfiaink közül e veszteséget, mely oly államférfi lázas buzgalmának vetett határt, minőhöz — testerőre és munkabíró tehetségre nézve — kevés férfiak volt hasonló hazánknak. Reális iránya, reális tevékenysége alapos és széleskörű ismeretekkel kapcsolatban majdnem páratlanul álló eredményeket mutatott fel minden téren, leginkább pedig ott, hol meg kellett szerezni az anyagi biztosítékot, a reális alapot, mely fenntartója, fejlesztője s biztosítója lett szellemi és anyagi irányu alkotásainak.

Mint miniszter, mint az akadémia elnöke, mint a legkiválóbb pénzintézetek alapítója, mint a prof. egyház hatalmas oszlopa, megörökítette nevét. A politikai pártok egyhangu meleg részvéte, s minden jó hazafi öszinte sajnálata kíséri sirjába.

Lónyay Menyhért életrajza.

Nagylónyai és vásárosnaményi Lónyay Menyhért 1822-ben, január 6-án született s iskoláit atyja, Lónyay János vezetése alatt otthon végezték. 1839-ben már jogtudor lett a pesti egyetemen. A közélet terére is ifjan lépett föl, 1841-ben, midőn Bereg- és Szabolcsmegyék köz-

gyűlési tanácskozásában kezdett részt venni. Kiváló képessége s higgadt modora általános rokonszenvet keltnék az ifju tehetsége iránt, Beregmegye egyhangulag egyik követévé választá az 1843-iki országgyűlésre, ugy, hogy már 21 évvel törvényhozó lehetett. még pedig egyik legszorgalmasabb és leghasznaavehetőbb tagja annak az országgyűlésnek, mely először fordítá figyelmét az ország anyagi érdekeire. Az ezekkel foglalkozó „kereskedelem“ s a Széchenyi indítványára kiküldött „pénzügyi országos választmány“ nemcsak tagja volt, de azok ülésén tevékenyen is működött. S valahányszor az országos tanácskozásokban anyagi kérdések jöttek szóba, a vitatkozásokról szóló jelentések, melyekben a szókat nem volt szabad megnevezni, csak körülírni, rendszeren ugy említik, mint egyik szótíró, „az alsó tábla legfiatalabb tagját.“

Ez országgyűlés befejezése után Lónyay ismeretei gyarapítása végett bejárta Európa miveltőbb országait, s 1847-ben visszatérve, egyszerre feltűnést keltett „Hazánk anyagi érdekeiről“ szóló munkájával, mely főleg a közlekedési eszközök, kö-, vas- és vízi utak felől nyujtván tájékoztat, valódi házagot pótolta a nemzetgazdasági téren akkor még alig kezdődő irodalmunkban. E művéből csak két füzet jelent meg, a harmadik 1848-ban akkor került sajtó alá, mikor az ügyek más fordulatot vévén, a szerző feleslegesnek látta kiadását. A helyett, ugy mint már korábban is, az időszaki sajtót kereste föl dolgozataival, s egyik szakértő munkatársa volt az ellenzék főközlönyének, a Szalay, majd Csengery szerkesztése alatt megjelenő „Pesti Hirlap“-nak.

Beregmegye 1847-ben ismét egyhangulag választá meg követének s az 1848-iki törvények nem egy nevezetes pontja az ő indítványára vétetett föl. Az ez év júliusában megnyílt pesti képviselőházának elejétől végig tagja volt. E minőségben írta „Pénzügyi leveleit“, melyben az akkori pénzügyi tervekkel foglalkozott. A második magyar miniszterium alakulásakor államtitkár lett a pénzügyi tárczánál.

A világsi fegyverletét után ő is külföldre menekült s egyideig Párisban tartózkodott, de kegyelem útján már 1850-ben visszatért s egy ideig birtokán elvonulva, magángazdasággal foglalkozott, míg ismét visszatért az irodalmi és társadalmi élet terén.

Itt kezdődik az a roppant tevékenysége, mely állandó nyomot hagyott kivált gazdasági életünk mezéjén s melynek jótékonyágát ellenfelei elismeri kénytelenek. Jelen-tékeny része volt legnevezetesebb pénzintézetek létrehozásában, így a most már nagyban virágzó „Első magyar biztosító társulat“, valamint a Pannónia és Magyar viszontbiztosító társulat megalakításában, mely két utóbbinak elnöke volt. A „Magyar Földhitel-intézet“ megalakulásában, szervezésében és vezetésében gróf Dessewffy Emil és Csengery Antallal együtt munkálkodott s előbbinek halála után elnöke lett. Majd megalapítá a budai kereskedelmi és iparbankot. A Tiszaszabályozás ügyében előbb mint a felsőszabolcsi társulat elnöke, majd az ő sürgetésére összehívott 1857. és 58-ki nagygyűléseken vett tevékeny részt. Az országos gazdasági egyesületnél a közgazdasági szakosztálynak volt elnöke. Azonfelül számos vidéki gazdasági egyesület, takarékpénztár, iparegylet s más közhasznú intézmény az ő kezdeményezésének köszönheti létét.

Ez valódi, ez igazán alkotó tevékenység vala, melynek annál nagyobb az érdeme, mivel oly időszakra esik, melyben a nemzeti tevékenység elől csaknem végkép el volt zárva a tér s minden erőfeszítési kísérlet mondhatatlan akadályokba ütközött.

De ez nem meríté ki sem türelmét, sem munkásságát. Az irodalom terén is sikerrel terjeszté eszméit. 1863-ban jelent meg „Közügyekről“ című alatt nemzetgazdasági dolgozatainak gyűjteménye, melynek 1857-től 1862-ig a Pesti Naplóban, Budapesti Szemlében, Akadémiai Értesítőben s az akadémiai statisztikai közleményeiben láttak napvilágot. Két „Emlékiratával“ Magyarország számára teljes vasúthálózat-tervet terjesztett az orsz. gazdasági egyesület elé.

Tevékenységének jelentékeny része volt szentelve a magyar tud. akadémia ügyeinek, melynek tiszteletbeli és igazgató tagja s br. Eötvös József halála után első elnöke volt. E minőségben minden összes ülésén ő elnökölt s még az egy hét előtt tartott összes ülést is ő vezette. De a mi különösen kiemelendő, Lónyay Menyhért volt az, kinek az akadémia jelen anyagi virágzását köszönheti. Ő hozott rendet pénzügyeibe s amaz elnöki beszéde; melylyel az akadémia ez idén június havában tartott nagygyűlést megnyitotta, érdekes képét nyujtja annak a föllendülésnek,

TÁRCZA.

Egy boldog emlékű nap.

— Irka-írka a Munkácsy Mihály legújabb festményéről. —

- Volt itt a levélhordó?
- Ezelőtt egy órával.
- Nem hozott számomra semmit?
- Te mondad: nem.

— Jézus, Isten fia! ez borzasztó állapot! . . . téged akartalak megnézni épen, milyen valál életed utolsó perceiben, milyennek látta a művész évezredes multakba visszaszálló lelke magasztos álmában a te nagy tragediádat, s miként örökítette meg azt vázsnán? — s nekem, uramfia! egy árva fityingem sincs!

Nó hiszen, édes vidéki atyámfi, mondhattatok nekem: boldog ember vagyok, megláthatom azt a remek képet! . . .

Verje meg a csuda azt az én ügyvédemet! mikor eljöttem tőle otthonról, nem volt pénze; azzal biztatott, utánam küldi, harmadnapra okvetlen megkapom s mégis vagy háromszor három napot kelle várnom. — Áldja meg az isten, mégis jókor küldte!

— No fiu, most vagy soha, vesd el magad Pestre, gondolám magamban. S elindultam ós Budáról, megnézni azt a remekét, melyet láthatni nem minden halandónak adatott.

Haj, de mig én az öreg Sashegy alól elértem annak a magas palotákban gazdag Sugár-utnak közepe tájára, annyit szenvedtem, hogy talán még az a hívómozlim se többet, a ki messzeföldről záradokol el Mekkába Mahomed proféta sirjához.

Besantítottam valahogy a képzőművészeti társulat palotájába.

— Végre-valahára csakhogy itt vagyok!

A folyosókon mindenütt mély csend, daczára, hogy tömegesen tódult a nép rajtuk keresztül — lépteink zaját a puha szőnyegek nyelték el.

Egy elsötétített terembe léptem . . . baloldalon felülről leomló világosság ötlött szemembe . . . odanézek s lelkemet egy szent borzalom futotta át: magam előtt láttam egy rég letűnt multnak korszakot alkotó tragicus eseményét, Krisztust a Galgothán végső perceiben.

Mintha élének azok az alakok, mintha szemtanuja volnék a két lator közt keresztben függő Isten-ember haláltusájának s a szent asszonyok könyvetfakasztó keserű fájdalomnak.

Mintha valóban látnám az édes anyát, lelki szenvedéseinek sulya alatt elájultan, kezait összekulcsolva oda-borolni szeretett fia keresztjére s a lelkiismeret furdalásaitól marczangolt rőtthaju Judát a szomorú actus színhelyéről ruháit tépve tova futni — és a szent asszonyok fájdalmát hideg részvétlenséggel, buta megvetéssel néző hóhért távozni, jobb vállán latorjával, balkezében pedig szekerézével. Mintha látnám élve-tana-kodni a két hosszú kaftános hazatérő zsidó főpapot afelett, hogy vajjon a végrehajtott ítélet jogos és igazságos volt-e?

És mintha mindnyájan — kik a teremben voltunk — szemtanui volnánk a nagy eseménynek, mintha nem akar-nók növelni a haldoklónak utolsó kínos perceit, lassan lépdeltünk, suttogva beszélünk. Egészen ünnepélyes csend uralgott a teremben . . . s nem egy nőt láttam, ki áhítattal függesztve szeméit a haldokló Jézusra, ajátatosan imádkozott.

Egy teljes órát töltöttem el a kép szemléletében s még akkor is nehezen váltam meg halhatatlan Munkácsy-nyk ez örökbecsű mű-remekétől, a minőt csak művész

látbat magas röptü lelke fenséges álmaiban, — a minőt csak művész alkothat Istentől ihletett magasztos perceiben, mint ő.

Miénk a művész, de műve nem — s ez eléggé sajnos.

Az őzei szellő hozzánk magyarokhoz is beköszöntött Sedelmayer párisi műáros személyében s megfosztott két hervadhatatlan virágunktól. Az egyiket ezelőtt három évvel, a másikat a mult napokban szakasztotta le büszkeségünk, dicsőségünk fájáról, elhordani a nagyvilágba s megmutatni, hogy mire képes egy magyara!

Inkább hirdetének nagyságát itthon az édes anyai, hazai föld ölen — jobb szeretnők.

Hja! de hiábaa . . . prózai dolgokkal foglalkozniok kell az ideal-világ embereinek is.

Munkácsyuk is ismeri már az „adás-vevési szerződés“ miségét.

*

Érdekes ama vázlatrajz is, melyet az ősz, de örökifju lelkű gr. Teleky Sándornak küldött Munkácsy „Krisztus a Galgothán“ című nagyfestményéről; a „Magyar Salon“ szépirodalmi folyóirat közölte is másolatban. — Érdekes aki mindkettőt — ezt és a festményt — látta.

A vázlatrajzon egy-két odavetett vonással s nagyon is elhamarkodottan vannak az alakok körvonalozva, ugyanynyira, hogy nem csodálkozom Teleky gróf ama tudakos emberének, midőn mutatta neki a miniatúr vázlatot, eme megjegyzésén: Hát csak így tud az a Munkácsy rajzolni? Akkor mán csak nagyobb ember az én (édes vagy fogadott) fiam, mert hiszen az szászorta különbül rajzol! Festményét, hajh! szegény ember, hogyha látta volna!

Istvánffy Gyula.

melyet az intézet vagyoni helyzete az ő elnöksége alatt ért el. „A múlt évben is. ugymond arra az érdeklődésre utalva, melylyel a közönség ez intézetünk iránt viselkedik, másfélszáz ezer forinttal növekedett az akadémia vagyona, újabb alapítványokból százezer forint folyt be, közelebb ismét befoly huszezer, jelzőlag biztosított alapítványok összege ötvenezer s rokon czélokra, de az akadémia által kezelt hagyományok összege ismét százezer forint. Ugy, hogy ez év elején az akadémia alapvagyona már meghaladta a két millió forintot.“

A protestáns egyház ügyeinek vezetése körüli szerepe is a legkiválóbbak egyike.

Mint szónok nem tartozott a kitünőbbek közé. Beszédei szebbek olvasva, mint hallgatva. De tárgyai sem voltak alkalmasak szónoki effektusok elérésére, előadása száraz volt és fejtegető s hiányzott is belőle ama könnyűség és folytonosság, mely eszméiben megvolt. Hangja csengés nélküli, tompa. Szóval a tett embere volt, nem a szóé.

1867-ban a miniszterium megalakulván, abban Lónyay a pénzügyminiszteri tárczát vállalta el. 1870-ben Beke elhunyt után közös pénzügyminiszterre nevezette ki s ez idő alatt távol tartózkodott a magyar közügyektől. Ez idő alatt grófi rangra emeltetett. 1871. végén mint a magyar kormány elnöke tért vissza Budapestre. Miniszterelnöki székben töltött ideje gazdagabb volt keserűségekben, mint politikai sikerekben. Súlyos támadásoknak volt kitéve s tulajdon kabinetjében is kitört ellene az elégtelenség, minnek következtében 1872. december 2-án a kormányelnöki tárczát le is tette.

A családi ügyek mindinkább elvonták Lónyay figyelmét a politikától.

akkor írta meg nagyszabású munkáját a „Bankügy“-ről, melynek megírására hónapokon át gyűjtötte az adatokat. Az 1868-iki kiegyezésre vonatkozó sok érdekes részlet tartalmaz ez a könyv, de még több érdekel birtak azok a részek, melyeket a gróf könyvéből utóbb bizonyos tekintetekből kihagyott. Így megvolt írva az is, hogy mi-ért nem kapott Magyarország önálló bankot. Le volt benne írva, hogy Lónyay a pénzügyminiszteri tárczához azt a feltételt kötötte, hogy Magyarországnak legyen önálló bankja.

Lónyay kiváló előszeretettel foglalkozott gróf Széchenyi István szellemi hagyatékának rendezésével; kieszközte a m. tud. akadémiánál, hogy ez megvásárolta az összes hátrahagyott kéziratokat Taschner Gézától, Széchenyi elhunyt titkárának fiától 20 ezer forintot.

Az utóbbi években még egy nagyszabású műhöz hordta össze az anyagot. Az „Adóreform“-ról kíván egy terjedelmes munkát írni.

Lónyay évek hosszú sora óta naplót vezetett a napi eseményekről. Ezek az emlékiratok 1881-ben már 2000-nél több írott lapra rugtak és reméljük, hogy az, a ki hivatva lesz a gróf szellemi hagyatékát rendezni, nyilvánosságra fogja ezeket juttatni.

Az elhunyt gróf még ezelőtt három évvel egészsége teljében volt; az életerős férfiról senki se hitte volna, hogy ily hamar száll le élete alkonya; kedve különösen a gyaloglásban telt és ember volt az, a ki vele versenyt birt járni; a vadászatot nem kedvelte, mert — azt mondta — ez nagyon sok időt rabol. A kártyajátéknak nem volt ba-

rája s ha játszott is, különösen tarokkot, sohasem játszta két krajczárnál magasabban. „Nekem nincs annyi pénzem — szokta mondani — mint a kaszinóbeli nagy uraknak, a kik veszíthetnek egy éjjel 2—300 frtot a kártyán.“

A gyanúsítások, melyek lépten-nyomon érték, hidegen hagyták őt. Ezek ellen csak egy szava volt: „Nem a legrosszabb gyűmölcs az, melyet a hernyók megrágnak.“

A királyi ház Lónyay iránt — különösen miniszter-sége idejében — határtalan bizalommal viselkedett. A királyné különösen kedvelte őt s bizalmasságában annyira ment, hogy még apró-cseprő ügyeivel is őt bízta meg; így a gödöllői királyi lak berendezését majdnem teljesen ő végezte; a királyné bösendorfi zongoráját is Lónyay vászolta ki. Ferdinánd király végrendeletének végrehajtójául Lónyayt szemelte ki, ki e megbízásának teljesítésért Ferdinándtól egy művészi aranyórát és kardot kapott. Lónyay dolgozó szobájában díszes aranykeretben függ a király arcképe, mely alá a király sajátkezűleg írta a következő szavakat: „Legszeretettebb hívemnek — Ferencz József.“ Midőn közös pénzügyminiszter volt, az uralkodó őt bízta meg azzal, hogy az olasz-osztrák határvizslyát kiegyenlítse. Lónyay oly ügyesen járt el ebben a megbízatásban, hogy alig három hét alatt a határvizslyát mindkét állam megelégedésére ki volt egyenlítve.

Az aktualis politika küzdeleiről lelépve, alkotó képességét jó részben a prot. egyháznak szentelte. Bár egyházi elnöktársa Török Pál püspök megszálltáta az egyházkerület pénzügyeit, még mindig maradt számára sok teendő a rendezés közül. Maradandó emléke lesz főgondnok-ságának ama százezer forint, melyet az államsegélyből az ő sürgetésére tőkésítettek. Halála előtt egy héttel az ő sürgetésére ment határozatba az egyházkerületi közgyűlésen, hogy a kerület és a főiskola összes tőkei földhitelezet papirokban helyeztessenek el.

Meghalt f. hó 3-án hétfőn, este 1/2 6 órakor Budapestben. — Áldás emlékére! (E—s után.)

1784.

Az 1784-ik év Erdély hazarészünk történelem könyvében a szomorú emlékü évek sorába van följegyezve. — Ugyanis folyó év november havával az idő fővénnyöráján egy évszázad jár le, mióta Hóra és Kloska oláh porhadai Erdély birtokos magyar nemessége ellen gyilkoló fegyvereket kezökbe ragadtak.

Éppen száz esztendeje annak, hogy Erdély aranyhegyei között kiadott az iszonyu jelszó: „Minden magyar embert az utolsóig meg kell ölni!“ s ezen gyalázatos jelszó lobogója alatt az emberies ürületnek utolsó parányját is nélkülöző, alávaló véres munka a bánavidékeken és a szöke Maros mentén kezdetét vette.

Sokféle ellenség támadt hazánk földén a magyar ellen, mióta itt folytatja küzdelmes, szenvedésekben felelt gazdag nemzeti életét, de fánatizáltabb, vérszomjasabb, könyörtelenebb 1784-ig egyik sem volt, mint a milyenek Hóra és Kloska hordái voltak.

A meddig ezen sötét hadak kezei elértek, a kiadott jelszó a legszigorubbán végre is hajtatott. Hunyad-, Zaránd- és Alsófehérmegye magyar nemességének egyrésze kirabolatott, felperzeltetett és tömegesen legyilkoltatott, s hogy a fajirtás kannibáli munkája nagyobb dimenziókat

seget és a magyarságot. Nagyobb részét az oláhoknak ott az útközlet helyén azon a térszéken, mely Solymos és Némethi felé lenyulik, tüzzel és vassal megölték, egy néhányan az egyik ágán a Marosnak valami szigeterb szaladván át ott öleltek meg részint a vízbe. Fogatott el pedig elevenen 34, kiket szürkölő este az útközlet végén felvivén a dévai várba, másnap ott lábton tartottak törvényt reájok, melyből ez az ítélet jött ki:

„Dum incti fiscali actione conventi, manifesti incendiarii, homicidae, crudelis, domorum expilatores, cum reliqua rebellium rusticorum turba, hostilem aggregationem in oppidum Déva Facere intenderunt, per hujatam nobilitatem in ipso conflictu et in continua persecutione intercepti sunt. Luna protertia ex non nullorum captivorum fassionibus, aliorumque fide dignis relationibus, evidenti praemuntione deducere, prastos inctos. una cum reliqua multitudine seditiosa emissarii ejusdam affectas esse, summario Juris statarii processu adversus Inctos juxta sensum gratiosii Decreti Gubernialis d. 26. a. nov. a. e. uroque gonn. procedere visum est, eosque tamquam manifestos rebelles, et publica tranquillitatis perturbatores, in ipsoque conflictu, et hostili aggressionem interceptos poeni gladii duntaxat ex ea ratione plectendos judicari, quod quamvis iudicium in dictamen legum patriarum graviorem suplicii exasperationem, jure promererentur, publicae tamen securitatis ratio. et moderna circumstantiae mitigationem poena svadere viderentur.“

Az ítélet kimondattatván a foglyoknak és ezután magok vallásuk szerint halálra elkészítettvén, azon a napon u. m. Szentandrás havának 8-án délelőtt egy néhánynak a dévai vár nyakán, a többieknek délután a szokott büntetés helyén fejkötvetetett.

nem vehetett, nem egyében mult, mint azon, hogy Erdély magyar nemességének semmi kedve nem volt hozzá, hogy Hóra hordáinak dorongjai, lándzsái és baltái által magát kiirtani engedje. S ez ok miatt amint a gyáva orvostámadás első meglepetéséből magához térhetett, a legnehezebb politikai viszonyok dacára is, melyek között Magyarország azon korban szynylódott, — clyan állásba tette magát iróival szemben, melytől az megrémült s vértől párolgó fegyvereit kezéből gyáván kiejtette és szomorú munkáját abban hagyni kényszerült.

A kik ezen gyászlelkű porlázadás keletkezésének és lefolyásának történetét megirták, csoportosították az indokokat is, melyek az ugynevezett „Hóra-világot“ megszülték.

Ezen indok-csoportból — ítéletem szerint — egy magaslik ki, mely mellett eltörpül a többi mind. És ez: a fajgyűlölet indoka. Ez pedig nem a tulajdonképeni nép lelkében szülemlett meg, mely a magyarral századok hosszú során át együtt élt; mely együtt művelte azt a földet, melynek barázdái a kenyeret ép úgy megtermették a magyar, mint az oláh számára. Melyet a mindennapi élet viszonyai, érdekei, szükségai annyira összefűztek itt az államalkotó nemzettel, a magyarral; — mely együtt viselte a török, tatár és német seregek által Erdélyben véghezvitt iszonyu dúlások nyomorait a magyarral, együtt türte ezeknek keserveit a magyarral. — Maga az oláh nép zöme nem gyűlölte a magyart mindaddig, míg a magyar faj elleni gyűlölet hangadói által lelkébe — közös hazánk nagy kárára — szándékosan és rendszeresen be nem oltatott.

Ezen beoltási bűnös törekvés, fájdalom! 1784. óta olytonosan tart s az eredménynyel az illetők meg lehetnek elégedve.

A magyar nemzet törvényhozó testülete 1848-ban eltörölte a jobbágyoknak sok százados, de az idők szelleme szerint törvényes intézményét, mely azonban nem volt terhesebb, sőt sok tekintetben enyhébb, mint Németországban, s össze sem volt hasonlítható az oroszországi állapotokkal. — A birtokos nemesség földbirtokokkal ajándékozta meg ugy a magyar, mi az oláh jobbágyágot. Nem tett semmi különbséget e tekintetben sem a magyar és oláh jobbágyok között. A magyar állam ezredéves alkotmányát az előre haladt kor követelményei értelmében oly módon alakította át, hogy a haza minden osztálya ugyanazon alkotmányos jogokkal birjon s minden polgárt a haza iránt ugyanazon kötelezettségek terheljenek. A magyar törvényhozás e tekintetben sem tett különbséget a magyar és oláh között. Lovagias volt akkor is, mint mindenkor a hazának minden nemzetisége s így az oláh iránt is. S minő jutalmát nyerte eme lovagias eljárásának? Azt, hogy 1848-ban a „Hóra-világ“ átkos szelleme új életre kelt. Oláhaink az égő üszköt a magyar birtokosság telkeire újra bedobták. A lándzsza a magyar ellen újra alkalmazásba vétetett. A magyarságnak Erdély földéről kiirtása újlag megkísérletet. S hogy ez a kísérlet milyen jeleneteket mutatott fel . . . azt most elhallgatom. Mondják meg oláhaink, hogy 1848—49-ben mi okuk volt ellenünk fegyvert fogni. — Mi az alkotmányért, jogegyenlőségért és a szabadságot küzdöttünk. Hát ők emez eszmék iránt nem bírnak érzékkel? Hiszen azt csak nem kívánhattak tőlünk, hogy a birtokot nekik odaadjuk mind s aztán szegődjünk be hozzájuk napszamosoknak. Sőt hi-

Ez a példa szelidíteni és jobb gondolatokra kezdette hozni a feltámadott oláhságot, de másfelől a közönség nagy kárt vallott. Ugyanis ispánja Zeyk János urnak olyan terhes körülállások között a közönséges jóhoz való buzgósághoz, maga megerőltetéssel folytatott szolgálat megártván, Szentandrás havának 10-ik napja éjszakáján 12 órakor, minekutánna a várban eljárta volna a strázsákat, szállására visszatérvén vért kezdett pökni s a szava is csakhamar elállván, azután egy óra tájban szép csendesen meghalt, akkor koporsóba záratván, temetési tisztessége tartatott Déván a ref. templomban böjtelő havának 3-ik napján. A prédikáló papnak halotti tanítása lévén Ésaías 22-ik részének 25-ik verséből:

„A napon azt mondja a seregeknek Ura: elvetetik az a szeg, mely erős helyre függesztett vala és elvágatván leesik és a reá rakott teher is leesik, mert az Úr mondotta.“

A többi nincs meg.

Ezt íram le (t. i. Székely Ferencz) a szerző Benkő József tulajdon kézírásából, a melyet elsőbben néhai t. t. Kerekes Ábel szászvárosi conector birt. halála után pedig a szászvárosi theja birtokába esett 1825-ik esztendőben febr. 14-ik napján.

Igen nagy kár kedves olvasó, hogy a nagynevű szerző ezen nevezetes leírásának a többi része nincs meg, mi bizonnyal — mint a közölt rész — igen érdekes olvasmány lett volna!

Szentkatolnai Bakk Endre.

szem, hogy 1
akkor is szív
rendszeres iz
magyar iránt
gesztelhető se
közásával, sen
messel egyen
az oláhság le
emelte, miké
alkotmányt, ü
ütötte e száza
mányosságára

Lám, i
ből felburjánz
egész népet i

Ez az e
oláhság lelké
szeresen táplá
ilyen fajta is
tök eljárása u

Igaz, h
tott, azon idő
soknak a mag
1784-ben és
ismétlődni ta
minket is, a
vőben is.

Ez így

Mi azt

magyar állam

Ezért egyen

Miért te

Mit gondolna

zára nézve?

Mi inna

itt akarunk é

retneük élni,

éles előnyöse

a hazára néz

Mi mag

irányukban m

mindazt, mit

tőlünk megk

Tegyek

dalismus idej

kellemetlen e

mint eltemette

hogy ezen en

ladó idők lell

tudott érteni,

rándjaikkal is

eszméjüket a

Ez nem törté

szándékunk,

ezredéves évi

Ha a „H

ünnepeini oha

melyek az ak

érzületet mélt

nem rendezte

elbullott áldoz

suk kezét egy

egymásnak jo

káljuk közöse

Igy len

Végül é

izlés annyira

Kloska-féle e

tőlől megvet

„Oh sze

tatok?“ soha

lelkel gyász

emlékezetet,

őreg közelge

tásában: mo

csak az emb

embereknek.

ruhára! De

moruságát. u

az ilyen ma

náltam már

élsz?“ fele

gény emb

sem láttam

most már ta

Berlin pedig

és multság

ép oly sivár

het találni v

tyén moral

gámmal a l

VEGYES HIREK.

— **Kegyadomány.** Királyunk ő Felseje a nagyenyedi minoriták temploma javítására 100 frtot kegyeskedett adományozni.

— **Abrudbányán** Visi Imre fog a legnagyobb valószínűséggel megválasztatni folyó hó 12-ikére kitűzött választáskor, miután b. Kemény János Dicső-Szentmártonban nagy szótöbbséggel meg lett választva. Visi Imre folyó hó 8-án utazott el Abrudbányára, hol programmbeszédét is megtartja.

— **Hymen.** Kovács János brassói m. kir. postahivatalnok folyó hó 9-én tartja helyben esküvőjét Tóth Sarolta kisasszonnyal, Tóth Ferencz m. jegyző kedves leányával. — A násznagyi tisztet a menyasszony részéről Tóth Miklós árvászéki elnök és neje

— **Az utazó közönség figyelmébe.** Folyó nov. hó 1-től kezdve a vasuti menetrendben azon változás állott be, hogy a brassóból jövő omnibus vonat egy órával hamarabb érkezik délután; így Balázsfalváról indul 2 ó. 17 p., Tóvisről 3 ó. 13 p., Nagyenyed 3 ó. 33 p., Marosujvár 4 ó. 14 p. Kolozsvárra érkezik este 8 ó. 18 p., Marosvásárhelyre 7 ó. 21 p.

— **A magyar akadémia** egyszerre két nagy hatást gyászolja. Az egyik Lónyai Menyhért gróf, kiról lapunkban fennebb van megemlékezés, — a másik Horváth Czirill, a nagynevű tudós, ki f. hó 5-én hunyt el 81 éves korában. A nagy hírű tudós egész életét, tehetőségének összegét a haza szellemi emelésére, értelmi és erkölcsi jobblétének előmozdítására fordította. A tudomány különböző ágai közül főleg a bölcseselmek volt mély értelmű fáradhatlan művelője. Számos bölcsesleti művei jelentek meg nyomtatásban. Széles körű, gazdag tudományos ismeretei mélyes hazaszeretettel s fáradhatlan tevékenységgel voltak párosulva. Nyugodjék csendesen!

— **Az adózók figyelmébe.** Jó lesz, ha összes adó- és egyéb kincstári tartozásaitak folyó nov. 15-ig befizetik, mert azontul kezdetét veszi a kényszer utoni behajtás, ezt pedig kikerülni tanácsos annyival inkább, mivel halomlás szerint illetékes helyen a „felelősség” alkalmazása célozthatik, ebből aztán sokakra nézve Krach következhetik.

— **Hegyi Gyula** szintársulata folyó hó 8-án kezdte meg előadásait városunkban, „Fábricius leánya” című színművel. — Vasárnap, 9-én „A csokon szerzett vőlegény”, Szigeti József 3 felvonású énekes bohózata kerül színre, kedden nov. 11-én pedig Holtei Károly „Gyöngy-sor” című kitűnő színműve.

— **A nagyenyedi Bethlen-főtanoda theol. dal-kara** 1884. nov. 15-én szombaton a városház színterében saját pénztára gyarapítására tánczszal egybekötött hangversenyt rendez. Műsor: 1. Huber K. „Edes lánykám”, férfikar, éneklő theol. dalkar. 2. Liszt Ferencz „XII. Magyar Rhapsodia”, zongorán előadja Vince Dánielné urhölgy. 3. Jókai Mór. „A holt költő szerelme” szavalt melodráma. zenéjét szerző Liszt Ferencz. Előad-ják: Krizmanits Vilmosné és Vince Dánielné urhölgyek. 4. „A merre járok.” Tercette, éneklők: Török Zelma k. a., Farkas Sándor és Csizsér Dániel urak, zongorán kíséri Török Leona kisasszony. 5. Zsakovszky F. Népdal-egyveleg, vegyeskar, éneklők: Török Zelma, Radó Mariska, Lázár Irén, Török Leona kisasszonyok. Farkas Sándor, Kiss Albert, Bartha József és Csizsér Dániel urak. 6. H. W. Ernst. „Elegia”, átirta Giuseppe Romano 50. mű, zongorán és harmoniumon előadják. Vince Dánielné urhölgy és Varga József ur. 7. Magyar népdalok, zongorakísérettel mellett éneklők: Ugrai János ur. 8. Varga József. „Felejtésd el!” férfikar, éneklő theol. dalkar.

— **Az alsófehérmegyei tanítótestület** gyulafehérvár-magyarigeni főköre második rendes közgyűlését folyó évi november 23-án délelőtt 10 órakor kezdődőleg Alvinczen, az állami iskola helyiségeiben tartja meg, melyre minden tanügybarát tisztelettel meghívatik. — Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Nyilvános tanítás Apáti Miklós által, mire a bírálás következik. 3. Altmann József értekezése az olvasókönyvről. 4. Apáti Miklós folytatja a törtéletről szóló értekezését. 5. Költségvetés megállapítása s egyéb indítványok. 6. Tagsági- és Eötvös-alap díjak az alkalommal beszedendő lesznek. Végül közebed a „Galamb” című vendéglő helyiségében, személyenként 1 frt díj mellett. — Gyulafehérvár, 1884. okt. 28-án Balogh Ferencz, főköri elnök. Altmann József, főköri jegyző.

— **Hegyalján** a szüretet a kisebb gazdák csaknem mindnyájan elvégezték, a nagyobb udvarokban azonban még most is foly. A must mennyiségileg közepetemesnél lennebb áll, minőségére nézve a tavalyinál jobb. mennyiben Wagner strűrség mérőjén 11-től 15 fokig mutat. Ara liter vedrének 80 krtól 1 frt 10 krig. Igen természetes a fajborokra ez nem áll, a mennyiben azok mind fokra, mind arra nézve magasabban állanak. Ki kell emelnem — írja levelezőnk — egy igen jeles szőlőtermelőt Sárdon. dr. Bocz József ur személyében, kinek szőlőtermelése sokaknak példányképpül szolgálhatna. A ki idei szőlőtermelésének mustját izleli, elmondhatja, hogy az valódi nektár. Hanem nagyobb gondot nem is foreit talán senki a szőlőművelésre, mint említett dr. ur időjárásunk gyönyörű; ugyilátszik november akarja helyreépítenit, mit október elmulasztott.

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed. 1884. nov. hó 6-dikáról Hectóliter tisztabuza 6 frt — kr. Rozs 3 frt 75 kr. Elegybuza 4 frt 50 kr. Törökbuza 3 frt 50 kr. Zab 2 frt 25 kr. 100 klgm. széna 4 frt 40 kr. Egy klgm sertésbű 44 kr, marhahús 40 kr, borjúhús 36 kr Szalma 1 frt 40 kr, berbéshús 28 kr.

szem, hogy 1848-ban ha ezt tesszük is, a lándzsát még akkor is szívünk ellen szegezték volna. — Igen, mert a rendszeres izgatás az oláhság lelkeben a gyűlölséget a magyar iránt annyira növelte, hogy az nem volt megengesztelhető sem a nagymennyiségű földbirtok odaajándékozásával, sem azzal, hogy az oláh paraszt a magyar nemessel egyenjogúságra emeltetett. A rendszeres izgatás az oláhság lelkeben a gyűlölséget ellenünk azon fokra emelte, miként csak hogy minket üthessen, ütötte az alkotmányt, ütötte a szabadságot, az egyenlőséget, szóval ütötte e század dicső eszméit, a szabadságra és az alkotmányosságra való törekvést.

Lám, így tehet vakká a rendszeres izgatás és ebből felburjánzó fajgyűlölség nem csak egyeseket, hanem egész népet is.

Ez az ellenünk való gyűlölség, a hangadók által, az oláhság lelkeben — fájdalom! — ma is folyton és rendszeresen táplálattik. A „Hóra-világ” korában megalapított ilyen fajta iskola — a román lapok s a román néprezetők eljárása után ítélve — ma is teljes virágzásban van.

Igaz, hogy a magyar sem maradt adós, ha kihivatott, azon időben sem. Az ellenünk irányzott támadásoknak a maguk áldozataik bőségesen megváltak mindkét 1784-ben és 1848—49-ben. — s ha azon borzalmas idők ismétlődni találnának, — mitől isten óvja meg őket is, minket is, a hazát is, — bizonyára meglepnének a jövőben is.

Ez így nem megy jól.

Mi azt akarjuk és azt akarjuk, hogy oláhságunk a magyar államnak a magyarral egyenjogú polgári legyen. Ezért egyenjogusítottuk őket 1848-ban magunkkal.

Miért torzalkodnak hát vezetők folyton ellenünk? Mit gondolnak, minő haszon foly ebből reájuk és a hazára nézve?

Mi innen az ok kedvükért el nem költözködtünk. Mi itt akarunk élni együtt velök. Sőt testvéri viszonyban szeretnénk élni, mert tudjuk, hogy az ilyen viszonyban való élés előnyösebb volna reánk nézve is, reájuk nézve is, jobb a hazára nézve is.

Mi magyarok az ilyen viszony létrejötte érdekében irányukban megtettük eddig is, megfogjuk tenni jövőre is mindazt, mit az igazság, a méltányosság és a lovagiasság tőlünk megköveteltek és megkövetelnek.

Tegyék ugyanezt ok is irányukba. Ha a letűnt fendalismus idejéből őriznek és melengtetnek még lelkeikben kellemetlen emlékeket, tessék el már valahára azokat, mint eltemetett péld. a velök egykorban volt magyar-paraszt, hogy ezen emlékek pihenjenek egy sírban magával a haladó idők lelke által, melyet a magyar mindenkör meg tudott érteni, eltemetett rendszerrel. Szakítsanak azon ábrándjaikkal is, hogy Dákromániára vonatkozó kedvezésemjüket a Maros és a Tisza mentén megalapíthatják. Ez nem történhetik meg, míg mi itt élünk, már pedig szándékunk, ha Isten is úgy akarja, a honalapítás második ezredéves évfordulóját is itt ünnepelni meg.

Ha a „Hóra-világ” századik évfordulóján minden áron ünnepelni ohajtoznak, rendezzenek ne olyan ünnepléseket, melyek az akkor orozva megtámadott magyarság nemzeti érzületét méltán felháboríthatják és fel is háborítják, hanem rendezzenek olyant, hogy az akkor mindkét részen elhullott áldozatoknak régen begyepesült sirjait felett nyujtsuk kezét egymásnak s egymást megértve, megbecsülve, egymásnak jogos és törvényes törekvéseit méltányolva, munkájuk közösen önmagunk és a haza javát.

Igy lenne ez jól.

Végül értsék meg oláhaink, hogy egy század óta az izlés annyira finomult, hogy a mai kor izlése a Hóra és Klossa-féle emberi hyénák által véghez vitt tények dicsőtől megvetéssel fordul el.

CSARNOK.

Naplómból.

Berlin, 1884. október hava.

„Oh szép idők, arany napok! Miért, hogy így elhagyatottak?” sohajthatom az „Unter den Linden” hulló levelekkel gyászoló hársfaival, melyeket a hideg szél naponkint emlékeztet, hogy egy kellemetlen vendég, a fehér bundás öreg közelget. Sajátságos viszásság a természet háztartásában: most vetkőzteti le a fákat ruhájokból, mikor nemcsak az emberek kedvéért, hogy árnyékot nyujtsanak az embereknek, hanem maguk részére is szükségük lenne a ruhára! De hagyjuk a fákat! viseljék ok a maguk nyomorúságát, mert van elég az embereknek is. Különösen az ilyen magam fajta kíváncsornak. Sokszor használtam már ismerőseim rendes kérdésére „hogys mint élsz?” feleletül a közönséges szólásformát: „mint szegény ember gazdag városban,” pedig álmomban sem láttam mostanig, hogy milyen lehet ez az élet. De most már tapasztalásból ismerem, lévén én szegény ember Berlin pedig megjárja gazdag városnak. A mennyire tarka és mulatságos lehet gazdag embernek a nagyvárosi élet, ép oly sivár és egyhangú szegény embernek. Hanem lehet találni vigasztaló jelenségeket is (igaz, hogy a keresztény moral ellenére). Szánalommal nézzük sokszor kollégámmal a lakásunkkal szemben levő utcásarkon minden

időben ott gunyasztó hordárt: mintha csak egy oszlop volna, melyen az épület sarka nyugszik, oly kitartással támasztja a falat kora reggeltől késő estig; nyakát behuzza vállai közé, kezeit felhajtott galléru nagy kabátjának — melyhez felkivád nélkül elszavalhatná (már ha tudna magyarul) Aranyának az elnyűt kabáthoz irt „Érzékeny bucsu”-ját — üres zsebeiben mélyesztí és epedve várja, ha valaki bár 10 pfening áru megbízást adna. „de hiában várja.” De tán nem is lenne jó, mert a nagy épület már annyira megszokta vállain pihenni, hogy tan kidőlné, ha kilépne alóla es a Kur-strasse járó-kelöt örökre meggyógyítana. Hát bizony mi is kollégámmal, mikor ez árva életű halangöt nézzük, a kérkedő farizeus bünébe esünk: hála-kat adván istennek, hogy nekünk mégis csak viselhetőbb sorsot juttatott részünkbe.

De most veszem észre, hogy szinte izraelitául (ne mondjuk zsidóul) fogtam a dolgot, pedig nincs szándékom a végén kezdeni, hanem szándékom azt irni le röviden: mikép jöttem én szegény ember e gazdag városba.

Mindenekfelett világos, hogy legelső sorban el kellett indulni. Sokan azt hinnék (már t. i. ha sokan méltatnák elolvasásra e sorokat), hogy nagyon könnyű, sőt épen kellemes dolog, ha az ember világlátásra feszíti ki a vitorlákat. De bizony nem úgy megy az! Mikor üt az indulás órája, elnémul a távozó előtt a nagy világnak elébb annyira ingerlő, minden esalogatása, ébren érzi magát ábrándos álmok után, csak a vállás fájdalom emeli magasra fejét szívében és hosszú évek kedves emlékeinek együtt felmutatása által csaknem teljes győzelmet nyer a tovaszállás vágya felett. Aztán mikor annyira magára kel utra kellni az embernek! Fehér Poldi egyedül volt az a jó ember, ki elkísért Kolozsvárig. De mi hasznunk volt az ő jószágából? Az, hogy egy pár jó magyar nótával még inkább elkieserített. De végre is az emberi kedélyhangulat olyan, mint az időjárás. Most egészen elborult: majd nem lehet belátni a tisztá ég kékjét; most váratlanul tornyosult felhőkből csaknem észrevétlenül jön a pusztító zápor: majd az aggodalmat keltő terhas fellegetek baj nélkül hajtja tovább a kedvező szél, vagy töri meg a nap sugarával, borura derül derire borul! Most is a felkelő nap, mely minket a Kárpátok hatalmas szikláit közt talált, miután egyik ellenségét, az őj homályát már megsemmisítette, mindinkább kezdett! győzelmet, nyerni az eget takaró felhőkön is. Ezek is csak addig valának nagyon makacsok az ellentállásban, míg annyira távoztak az ismert vidékről, hogy ugy is hiában volt a visszatekintés. A változatos hegyek, kellemes völgyek, az ut felé hajlott óriási sziklák és sziklacsoportok, itt egy csinos vízesség, amott egy kézzel csinálnak látszó természetes sziklavár, a gyakori tünetek, melyekben az emberi ész az által fogott ki az ég felé törekvő hegyek büszkeségén, hogy keblökön át tört utat: lekötötték figyelmünket, a mi által kedélyvilágunk természet rendjében is reggelre kezdett lenni; és mire a nap teljesen megisztitá pályáját az ellenséges felhőknek foszlányaitól is, nappali hangulatban találtuk mi is magunkat annyira, hogy az alföld lomha szélealmai gyakran indítának önkénytelen mosolyra. Nem is olyan csekélység e látvány, mint a hogy az ember gondolná. Sötét éjszaka után, erdősorosozta hegyes és óriás sziklák közül — verőfényes reggel találni magát ott, hol a kék ég karimája nem magas hegyek feléje közeledő csucsáival ölelkezik, hanem a lapos puszta tányérára borul: bizony nem községes valami ez egy „b é r c z e s h a z a” növeltjének. Hanem hát minden csak addig kapós a változatosság után sovárgó ember léleknek, a mig újság. Mi is, a mint szoktuk, kezdettünk közönyösök lenni az új tájkép iránt, sőt már-már kezdettük bánni, hogy miért nem hoztunk Erdélyből egy kis hegyecskét — ha a zsebtünkben is.

Ha gondoltunk volna akkor arra, hogy hosszú időt ilyen helyen kell töltötnök, hol a meszeszetelésben mindenfelől magas falak akadályoznak, tán kinéztünk volna a világból. Pestig tartó utunkban nem történt semmi fontos újság azon az egyen kívül, hogy estvéli 1/2 nyolcz órakor vasuti szerencselenség nélkül érkezett meg velünk a vonat a magyar államvasutak új „indító házához”. Elmondhatók tehát: „itt vagyunk, a hol még soh'se voltunk: Pesten”. Miért tagadnók, hogy a páratlan csinos állomás valami különös meglepetési zavarba hozott. Nagyon is új kapu volt ez reánk nézve. Itt vitézül ellentállva a hordárok hatalmas rohamaiknak, egy egylovással az „Erzsébet királyné szállodába” hajtottunk, hogy ha már az ország fővárosában vagyunk, legyünk királyi helyt — mellőzve, hogy e szálloda volt, mint az olesőbbak egyike, ajánlva, hisz ez ugy is csak másodlagos kérdés, lévén nálunk a pénz legkevesebb. Már este elindultunk, csupán a jó isten vezetésére és nyitott szemünkre bízva magunkat, nevetesség látni. És mi lett volna nevezetesebb szept. 27-én Pesten, mint a magyar királyi operaház megnyitása. Ide vezetett hát minket is jó előérzetünk. Hullamzó sokaság borította a Sugáru tati; fényes fogatok rohogtak át a nagyszerű épület előcsarnokán; és néha-néha zugó „éljen” hangzott fel a rendörök által rendezett néprendek ajkairól ő felsége és a notabilitások érkezésekor. Ránk, nézve annyiból állott az első megnyitás — gondolom, a ki többet látott, többet is irt róla.

(Folytatás köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A komlómivelés Német- és Csehországban.

(Vége.)

Az előadottak után legyen szabad igénytelen megjegyzéseimet elmondani. Ugy tűnt fel nekem, hogy a komlónál még inkább előjön azon zavar, mi a szőlőmivelésnél eléggé ismeretes.

Minden rendszer utánczója azt hiszi, hogy a másik rendszer mellett nem lehet eredményt felmutatni, pedig elvégre mindegyik rendszer érvényesíthető.

Hogy egyszerű példát hozzak fel, eddig mindig a legmagasabb karókat keresték ki. Most meg Hermann, a már ismertett 2 méter rendszer mellett, neki fogott a komlót esakis egy méter magasra mivelní; a hol a rendek sűrűbbek, míg a növény távolabb van ültetve, hogy ez által biztosítsa a komlónak a szükséges inda-hosszuságát. Nines kizárva a lehetőség, hogy ez is sikerül.

Egyáltalán fölvt, hogy minden vidéken alkalmazzuk az aránylag legkevesebb beállítási költséggel járó, de a mellett jónak bizonyult rendszert, a mely vidék ezután kezd meg a komlómivelést, ne kezdjen a dologhoz valamelyik rendszer iránti elfogultsággal, próbálja meg mindegyik rendszert.

Hogy abszolút jó még nines, arra nézve hivatkozom a német komló-egylet által 1879. óta kiadott "Beobachtungen über die Cultur des Hopfens" című évenként megjelent értesítőt.

A legesekélyebb kérdéseknél oly nagymérvű eltérést találunk, hogy kételkedni kell, vajjon egyáltalán ily zavarban lehet-e komlót ültetni, hol még az sem bizonyos, kell-e trágyázni vagy nem; kell-e metszeni vagy nem; magas karó és állvány kell-e vagy törpe?

Annai bizonyos, hogy eddigelő bármelyik rendszerrel ültették is a komlót, mindannyi rendkívül nagy, sokszor hallatlan eredményt produkált. Mert 1 holdról 1500—2000 frt jövedelem csaknem hihetetlen, pedig a komlónál előjöhét!

Ezzel szemben azonban arra intek mindenkit, ne adjon hitelt a 800—1000 frt jövedelmi átlagoknak, mert ha így volna, a praktikus német vagy angol rég nem törné a fejét a buzanemesítésen és a répacukor hozamszaporításán.

Két-három hold komló középirtokosnak nagyon is elég; ennek a beállítása belekerül holdankint 5—700 frtba, a három hold számára szükséges szarítóépület, ráma a miveléshez, karózáshoz, drót-felállításhoz, szükséges gépek eszközök legalább 100 frtba. Kerül így a 3 hold komlós 4000 frtba, s ehhez a föld értékét holdankint 150 frtba számítva, a komlótelep képvisel 4450 frt tőkét.

Ha ezen töké után holdankint tisztán megmarad 300 frt átlagos jövedelem, akkor is 20%-ot kapott befektetett tőkéje után. Az, hogy a beállítás annyiba kerül, a mint én fentebb mondtam, egészen a helyi viszonyoktól függ, lehet azt felére redukálni; jelesen, ha van rendelkezés alatt egy jó szellős padlás vagy esür, azt sokkal kevesebbel át lehet szarítótá alakítani. Egyszóval, nem kell túlságos reményeket táplálni, de másfelől a feladat nehézségeitől sem

kell visszariadni. A komló a beállítási költséget már a második évben visszafizetheti; s kis szerencsével adhat akkora jövedelmet, mint semmi más mezői termék.

Azon sokszor felmerülő aggályal szemben: hogy mi lesz, ha mindenki komlót mivél, meg kell jegyeznem, hogy dacára annak, miszerint 1 méter-mázsza komlóva 300 hektoliter sört lehet főzni, mégiscsak a folyó évben és egyedül Bajorországban közel 100 sörtözőt bűntettek meg, hogy komló helyett surrogátumot használt.

Kiszámíthatlan sok komló kellene ahhoz, hogy akkora túltermelés állhasson be, mely mellett a komló jövedelmezősége megszűnik. E válságot csak az érzene, ki majd az utolsó évben kezd az ültetéshez mert 3—4 évi komlótermelés után nemesek teljesen vissza van térítve minden kiadása, de sőt nagyon is meg van az utánjárás is fizetve.

Különböző felfogású emberekkel találkoztam, de a ki megbánta volna a komlóültetést — olyanal egygyel sem. Tehát ültessünk komlót!

FELELŐS SZERKESZTŐSÉG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN.

SZILÁGYI FARKAS.

KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

276 szám.
1884.

Árverési hirdetés.

Alólt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balászfalvi kir. járásbíró-ság 880-884. számú végzése által Springeau Nikuláé javára Buzilla Mentia luj Juon ellen 84 frt tőke, ennek 1884. év márczius hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 17 frt 36 kr perköltés követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 407 frtra becsült 1 asztalban 37 kalangya buza, 2 drb 6 éves fehér ökör, 2 drb 7 éves fehér tehén, és a boglya szénából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak.

Mely árverésnek az 1164-1884. sz. kiküldött rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Tóhatón alperes lakásán leendő eszköz-lesére 1884. év november hó 22-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitűzték és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fogznak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizendő.

Kelt Balászfalván, 1884. évi nov. hó 5-ik napján.

Thát György,
kir. bír. végrehajtó.

241 szám.
1884.

Felhívás

a tulajdoni igények érvényesítése iránt.

Alólt bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi: hogy a m-ujvári kir. járásbíró-ság 1884. évi 1656. számú végzése folytán végrehajtó Dobolyi József javára végrehajtást szenvedett m-sülyei Gidali Farkas ellen 266 frt tőke követelés és járuléki kielégítésére a végrehajtás helyéül szolgáló ingóságai az általánoságban következőleg megjelölt ingóságok, u m. 70 szekér széna, 200 veka buza, 2 paripa ló, 1 székér, 1 ökörborjú és 1 6 águ gyertyatartó foglaltak le. Ezen ingóságok összesen 115 frtra becsültettek.

Az 1881. évi LX. t. cz. 89. §-ának rendelkezéséhez képest felhivatnak mindazok, akik a fentiek szerint lefoglalt ingóságokhoz tulajdoni igényt támaszthatni vélnek, miszerint tulajdoni igénykeresetüket az ezen hirdetés keltétől számított 15 nap alatt a marosújvári kir. járásbíró-sághoz a különbeni törvényes következmények terhe alatt benyújtaní el ne mulasszák.

Kelt Maros-Ujvárt, 1884. évi nov. hó 7-ik napján.

Papp,
kiküldött bír. végrehajtó.

Sz. 241-884.
végreh.

Árverési hirdetés.

Alólt kir. bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi: miszerint a marosújvári kir. járásbíró-ság 1882. évi 1625. számú végrehajtást elrendelő és a marosújvári kir. járásbíró-ság 1882. évi 1625. számú kiküldő végzése folytán Dobolyi József végrehajtó részére m-sülyei Gidali Farkas végrehajtást szenvedő ellen 266 frt o. é. tőke s járuléki iránt biztosítás képen bíróság lefoglalt és 890 frt becsült ingóságokra a marosújvári kir. járásbíró-ság 1884. évi. 1656. számú végzésével 266 frt tőke, ennek 1882. évi ápril. 24. és szept. 29. dik napjától járó 6% kamatai órási, 1/2% váltódi s eddig összesen 58 frt 20 krban megállapított költségek iránt a további kielégítési végrehajtás elrendeltétvén. Ennek folytán az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ügyvéd Oltean Vazul végrehajtó képviselő irasbeli jelentkezésére a 169-82. számú végrehajtási jegyzőkönyv alapján ezek is hajtató, foglaltatók s felülfoglaltatók javára is, a mennyiben ezek is árverési jogot nyertek volna, tekintettel az idézett t. cz. 103. §-ára, az árverésnek M-sülyében végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határnapul 1884. évi nov. hó 6-ik napjának délelőtt 10 órája kitűzték, a mikor a bíróság lefoglalt 100 szekér széna és 2 drb ökör a legtöbbet ígérőnek, az idézett t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek mellett, kézpénzért, szükség esetén a becsáron alól is elfogznak adatul. Egyszersmind felhivatnak mindazok, kik az elárvereztetni rendelt ingóságok vételárától a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, hogy elsőbbségi igénybejelentéseiket a felhozott t. cz. 111. és 112. §-ai értelmében az árverés kezdetéig alólt kiküldött végrehajtónál vagy irasban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak, különben a későbbben beadott igények a törvényes eljárást akadályozni nem fogják.

Kelt M-Ujvárt, 1884-ik évi Növenber hó 26-ik napján.

Papp,

kir. bír. végrehajtó

Főnyeremény 500,000 márka	SZERENCSE- HIRDETÉS.	Anyeremények államilag biztosítva.
Meghívás a Hamburg város által biztosított nagy pénz-sorsjáték nyereményeiben való részételre, melyben 9 millió 620-100 márka lefog biztosan nyeretni.		
Ezen előnyös pénz-sorsjátéknak, mely természetleg csak 100-000 sorsjegyből áll, következő nyereményei vannak:		
A legnagyobb nyeremény 500-000 márka		
Jutalomnyeremény 300.000 m.	256 nyeremény a 2000 márka	
1 nyeremény a 200.000 márka	5 " " a 1500 "	
2 nyeremény a 100.000 márka	215 " " a 1000 "	
1 " " a 90.000 "	1306 " " a 500 "	
1 " " a 80.000 "	69 " " a 200 "	
2 " " a 70.000 "	63 " " a 150 "	
1 " " a 60.000 "	29050 " " a 145 "	
2 " " a 50.000 "	3450 " " a 124 "	
1 " " a 30.000 "	90 " " a 100 "	
5 " " a 20.000 "	3950 " " a 94 "	
3 " " a 15.000 "	3950 " " a 67 "	
26 " " a 10.000 "	3950 " " a 40 "	
56 " " a 5.000 "	3950 " " a 20 "	
106 " " a 3.000 "	egészben 50.500 nyeremény	
fog néhány hónap alatt 7 szakaszban.		
Az első nyereményhúzás hivatalosan van meghatározva, melyhez egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 60 kr vagy 6 márka egy fél " " " 1 frt 80 kr vagy 3 márka egy negyed " " " 90 kr vagy 1 1/2 márka		
Ezen államilag biztosított eredeti sorsjegyek (nem az eliltott ígérvények) a díj bérmentes beküldése után a legtávolabbi vidékre is elküldetnek		
Minden résztvevő az eredeti sorsjegyén mint az állam pecsétjével ellátott eredeti húzás teret is ingyen fogja kapni, s a megtörtent húzás után azonnal a hivatalos nyeremény jegyzék felhívás nélkül megküldetik.		
A nyeremények kifizetése és elküldése az érdekeltnek közvetlenül, pontosan s a legszigorubb titoktartás mellett általam fog megtörténni.		
Minden megrendelés, vagy postautalvány lapon, vagy ajánlott levélben tehető		
folyó évi november 20-ig forduljanak a közelebbi húzás végett megkereséseikkel bizalom-teljesen		
id. HECSCHER SÁMUELHEZ Bank és váltóiroda Hamburgban.		

K ö n y v n y o m d a

Wokál János

könyvárus és nyomdász Nagy-Enyeden.

Ajánlja a most, egészen újonnan berendezett

KÖNYVNYOMDÁJÁT,

mely egy egész új nagy gyorssajtóval és a hozzá megkívántató betűkkel van ellátva. Elvállal mindennemű és nyelvű könyvek, bármiféle rovatos ivék, körlevelek, árjegyzékek, számlák, nász-, gyász- és vigalmi jelentések, név- és meghívó jegyek, tánczrendek, gyógyszerári jelzetek, barom-utlevek, vásár-czédulák, hirdetésmények, bármily nagyságu falragaszok, — szóval minden e szakmába vágó munkák izléses kiállítását.

Különösen a kir. közjegyzők, megyei s városi hatóságok és a községi előljáróságok, valamint takarékpénztárak figyelmét bátor vagyok arra felhívni, hogy a hivatali szükségletekre megkívántató nyomtatványok gyors elkészítésére s a legolcsóbb arszámításra különös sulyt fektetek. — A községi bíróságok részére szükséges nyomtatványokból raktárt tartok s azokból kis mennyiségben koncz számra is jutányos áron szolgállok. — Nemkülönbén ajánlom

kölcson-könyvtáramat,

mely áll 3200 magyar és német könyvből. A beállítás mindennap megtörténhetik. A részvénydíj nagyon esekély. Vidéki olvasók előnyben részesülnek. Végül ajánlom jól berendezett

KÖNYVKÖTÉSZETEMET

melyben mindennemű könyvkötői munkák, egyszerű, valamint arany metszésű könyvek, új díszmunkák felvállaltatnak, jutányos áron és gyorsan elkészítetnek. Bővebb tájékozás végett megjegyezni kívánom, hogy a Pollák-féle nyomda nem létezik.

K ö l c s ö n - k ö n y v t á r

Nyomatott Wokál János könyvnyomdájában N.-Enyeden.

Szer...
Na...
A KIA...
a lap...
közlet...
Ki...
Wokál...
az elő...
bérme...
Készítet...

Képv...
Báró...
tént megv...
respataki...
vékenysége...
abrudbányai...
kesztőjét...
— kívánták me...
központi biz...
Rhorerit ped...
A kettő köz...
megválasztá...
képessége é...
miatt is. R...
portosult p...
Visi I...
pártjának t...
feltűnés nél...
Diószeghy...
csorán vett...
meg Boér...
alatt, s eg...
mely a szav...
is elhatároz...
Másna...
termében tá...
sajnáljuk, i...
gondolt s k...
beszédet, m...
nitásokra ra...
Igy csak fo...
Visi I...
hogy ő a sz...
ban érvény...
magyar álla...
bármely, m...
politikus. M...
előrehaladás...
a sebes szá...
hatik, de á...
egyedül biz...
a legmegbiz...
ezt. A szá...
értizedre tá...
den téren

Kerü...
Fájó...
Hol...
Méla...
Kerü...
Hol...
Mind...
Egy...
Kerü...
Bus...
Berk...
Érdő...
Kerü...
Mind...
Hol...
Félte...
Mos...
Sug...
Az...
Meg...
Kerü...
Mer...
Nap...
Vag...